

MĀSAS PALĪGA PROFESIJAS STANDARTS

1. Profesijas nosaukums, kvalifikācijas līmenis	
Māsas palīgs	Otrais profesionālās kvalifikācijas līmenis (2.PKL) (atbilst trešajam Latvijas kvalifikāciju ietvarstruktūras līmenim (3.LKI))
2. Profesionālās kvalifikācijas prasības	
Profesijas specializācijas: Nav.	
Saistītās profesijas, kvalifikācijas līmenis: Nav.	
3. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu kopsavilkums	
<p>Māsas palīgs ir profesionāls veselības aprūpes darbinieks, kurš strādā ārstniecības iestādē profesionālu ārstniecības personu vadībā un pacienta aprūpes komandas sastāvā savas kompetences ietvaros veic vispārējo un speciālo pacientu aprūpi. Māsas palīgs iesaistās visos pacienta aprūpes līmeņos un uztur savu profesionālo kompetenci, pilnveidojot savas zināšanas un prasmes.</p> <p>Māsas palīga pienākumi un uzdevumi:</p> <p>3.1. Aprūpes pamatprincipu nodrošināšana:</p> <ul style="list-style-type: none">– sagatavoties aprūpes procesa veikšanai;– sagatavot pacientu aprūpes darbībām;– noteikt pacienta vitālos rādītājus. <p>3.2. Pacienta pamatvajadzību nodrošināšana visos aprūpes līmeņos:</p> <ul style="list-style-type: none">– atbalstīt visu vecuma grupu pacientus pašaprūpes procesā;– piedalīties pacienta veselības aprūpes līmeņa noteikšanā;– nodrošināt pacientam pietiekamu šķidruma un uztura uzņemšanu;– nodrošināt pacientam oksigenāciju;– nodrošināt pacientam urīna izvadīšanas un eliminācijas procesus;– nodrošināt pacientam termoregulācijas procesus;– nodrošināt pacientam pilnvērtīgu miegu un atpūtu;– sniegt pacientam empātisku, ētisku un psihoemocionālu atbalstu. <p>3.3. Higiēnas procedūru nodrošināšana:</p> <ul style="list-style-type: none">– palīdzēt pacientam noģērbties un apģērbties;– sagatavot pacientu higiēnas procedūru veikšanai un pašaprūpes nodrošināšanai;– veikt pacienta gultas klāšanu un gultasveļas nomaiņu;– veikt pacientam ikdienas higiēnas procedūras atbilstoši vecumam, aprūpes līmenim un funkcionālajiem traucējumiem;– veikt pacientam higiēnas procedūras specifisku ādas infekciju gadījumā;– veikt pacienta bioloģisko izdalījumu savākšanu;	

– veikt pacienta pozicionēšanu.

3.4. Pacienta aprūpes nodrošināšana akūta un hroniska veselības stāvokļa gadījumā visās vecuma grupās:

- sniegt visa vecuma grupu pacientiem pirmo palīdzību dzīvībai bīstamās situācijās;
- novērtēt pacienta veselības stāvokli un tā izmaiņas;
- asistēt ārstniecības personai pirmsanalītiskajā laboratoriskajā procesā;
- aprūpēt pacientu pirms diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām un izmeklējumu veikšanas laikā;
- aprūpēt pacientu pēc diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām un izmeklējumiem;
- mērīt pacientam šķidruma līdzsvaru;
- asistēt ārstniecības personai rehabilitācijas pasākumos pacienta veselības uzturēšanai, atjaunošanai un stabilizēšanai;
- sagatavot ķirurģiskos instrumentus sterilizācijai;
- veikt pacienta aprūpi pirms un pēc ķirurģiskām manipulācijām;
- aprūpēt pacientu akūtu un hronisku saslimšanu gadījumos;
- veikt paliatīva pacienta un mirstoša cilvēka aprūpi;
- veikt cilvēka pēcnāves aprūpi.

3.5. Pacienta tiesību un drošības pamatprincipu ievērošana aprūpes procesa laikā:

- ievērot pacienta tiesības, konfidencialitāti un drošību aprūpes procesā;
- nodrošināt atkritumu šķirošanu un utilizāciju pēc pacienta aprūpes darbību veikšanas;
- veikt telpu uzkopšanu un apkārtējās vides sakārtošanu;
- ievērot ārstniecības iestādes higiēnas un pretepidēmiskā režīma plānu.

3.6. Māsas palīga ikdienas higiēnas un pašaizsardzības noteikumu ievērošana:

- ievērot ikdienas higiēnas un darba drošības noteikumus māsas palīga profesionālajā darbībā;
- ievērot ugunsdrošības noteikumus un instrukcijas ārkārtas situācijās.

3.7. Profesionālās darbības vispārējo pamatprincipu īstenošana:

- lietot valsts valodu;
- lietot vienu svešvalodu;
- lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas sava amata pienākumu ietvaros;
- rīkoties saskaņā ar darba tiesisko attiecību normām;
- sadarboties ar aprūpes komandu;
- ievērot multidisciplināras komandas darba principus;
- ievērot saskarsmes kultūru un ētikas normas savā profesionālajā darbībā;
- pilnveidot māsas palīga profesionālo kompetenci.

**4. Profesionālās darbības pamatuzdevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
PROFESIONĀLĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Profesionālās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
4.1.	Sagatavoties aprūpes procesa veikšanai.	<p>Noskaidrot aprūpes darbības izpildes nosacījumus.</p> <p>Izvēlēties aprūpes veikšanai atbilstošus aprūpes līdzekļus.</p> <p>Pārbaudīt aprūpes veikšanai nepieciešamo tehnisko aprīkojumu un iekārtu tehnisko stāvokli.</p> <p>Pārbaudīt aprūpes līdzekļu pietiekamību, to derīguma termiņu un gatavību darbam.</p> <p>Sagatavot darba izpildei nepieciešamos aprūpes līdzekļus.</p> <p>Racionāli izmantot tehnisko aprīkojumu un aprūpes līdzekļus.</p> <p>Saudzīgi izturēties pret medicīnas ierīcēm, tehnisko aprīkojumu un iekārtām.</p>	<p><u>Priekšstata līmenis:</u></p> <p>Aprūpes procesa pamati. Aprūpes procesa principi dažādu saslimšanu gadījumos. Pacienta aprūpes līmeņi. Cilvēka ķermeņa uzbūve un fizioloģija. Pacienta aprūpes būtība un tās posmi. Pacienta aprūpes līdzekļi un materiāli.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Cilvēka, veselības, vides un aprūpes savstarpējā mijiedarbība. Aprūpes līdzekļu veidi, izvēles principi un pielietošana.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Informācijas apstrāde. Aprūpes procesa nodrošināšana visos tās posmos. Tehniskā aprīkojuma un iekārtu veidi, to lietošana aprūpes procesā. Medicīnas ierīces. Ārstniecības iestāžu telpu higiēnas normas.</p>	Spēja kvalitatīvi veikt uzticēto aprūpes darbu, izvēloties piemērotus aprūpes līdzekļus, tehnisko aprīkojumu un iekārtas.	3. LKI
4.2.	Sagatavot pacientu aprūpes darbībām.	<p>Izvērtēt aprūpes procesā iespējamās sarežģītības.</p> <p>Saskaņot aprūpes darbības ar ārstniecības personu.</p> <p>Paskaidrot pacientam plānoto aprūpes darbību būtību un to nepieciešamību.</p>	<p><u>Priekšstata līmenis:</u></p> <p>Vispārējās informācijas par pacienta veselības stāvokli iegūšana. Pacienta novērošana un novērtēšana. Pacienta atbildes reakcija uz esošajiem un iespējamajiem veselības traucējumiem. Pacienta atbildes reakcija uz sniegtās aprūpes kvalitāti.</p>	Spēja sagatavot pacientu aprūpes darbībām, kas saskaņotas ar ārstniecības personu un aprūpes komandu. Spēja sniegt pacientam saprotamu informāciju par plānotajām un veiktajām darbībām.	3. LKI

		<p>Sniegt pacientam saprotamu informāciju par plānotās aprūpes darbības sagaidāmo rezultātu.</p>	<p><u>Izpratnes līmenis:</u> Profesionālās darbības juridiskie pamati. Personas datu aizsardzība. Pozitīvas saskarsmes veidi un komunikācijas šķēršļi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Pacienta tiesības. Personas datu aizsardzība. Pacienta aprūpes darbības. Profesionālā ētika. Sadarbības veidošana ar pacienta tuviniekiem un ārstniecības personām.</p>		
4.3.	Noteikt pacienta vitālos rādītājus.	<p>Novērot pacienta veselības stāvokli un tā izmaiņas.</p> <p>Noteikt pacienta antropometriskos rādītājus.</p> <p>Veikt pulsa palpāciju.</p> <p>Noteikt elpošanas frekvenci.</p> <p>Mērīt neinvazīvo arteriālo asinsspiedienu.</p> <p>Mērīt ķermeņa temperatūru.</p> <p>Atšķirt fizioloģisku stāvokli no patoloģiska saskaņā ar vitālo rādītāju normām un dzīvībai svarīgām pazīmēm.</p> <p>Nekavējoties ziņot ārstniecības personai par pacienta veselības stāvokļa izmaiņām.</p> <p>Veikt atzīmes/dokumentēt datus par pacienta veselības stāvokli un tā izmaiņām.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u> Vitālie rādītāji dažāda vecuma grupu pacientiem: normas, ietekmējošie faktori un īpatnības. Pacienta veselības stāvokļa novērošanas un novērtēšanas principi. Antropometriskie rādītāji un to izmaiņas saistībā ar pacienta vecumu un pamatsaslimšanu.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u> Asiņošanas pazīmes. Dzīvībai svarīgas pazīmes.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u> Antropometrisko rādītāju mērinstrumenti.</p>	<p>Spēja novērtēt pacienta fizioloģisko stāvokli.</p> <p>Spēja novērtēt pacienta veselības patoloģiskos stāvokļus, kuri ietekmē vitālos rādītājus.</p> <p>Spēja noteikt pacienta vecuma grupai atbilstošus antropometriskos rādītājus.</p>	3. LKI

4.4.	Atbalstīt visu vecuma grupu pacientus pašaprūpes procesā.	Atbalstīt visu vecuma grupu pacientus pamatvajadzību īstenošanā/nodrošināšanā un pašaprūpes procesā kopumā.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Cilvēka pamatvajadzību teorijas. Pacienta pamatvajadzību novērtēšanas principi. Orgānu sistēmu saslīmšanas (elpošanas, sirds asinsvadu u.c.). Organisma patoloģiskie stāvokļi un funkciju traucējumi. <u>Izpratnes līmenī:</u> Pašaprūpe un to ietekmējošie faktori. <u>Lietošanas līmenī:</u> Aprūpes veikšana dažāda vecuma pacientu pamatvajadzību nodrošināšanai. Pacienta pašaprūpes spēju noteikšana. Atbalsts pacientiem ar ierobežotas pašaprūpes spējām. Jaundzimušā, zīdaiņa, bērna un pieaugušā, t.s. geriatriskā pacienta, aprūpe. Pacienta droša pārvietošana. Ergonomika.	Spēja atbalstīt un iesaistīties pacienta pamatvajadzību īstenošanā/pašaprūpes procesos un palīdzēt pacientam veikt ikdienas aktivitātes. Spēja veikt drošu pacienta pārvietošanu, novērtējot savu risku veselībai smagu pacientu pārvietošanā un ievērojot ergonomikas pamatprincipus.	3. LKI
		Novērot pacienta fizioloģiskās, garīgās, psihiskās un sociālās funkcijas.			
		Noteikt pacienta fizioloģisko, garīgo, psihisko un sociālo funkciju traucējumus pamatvajadzību nodrošināšanai.			
		Novērtēt pacienta pašaprūpes spējas un aprūpes vajadzības.			
		Nodrošināt pacientu ar nepieciešamajiem pārvietošanās tehniskajiem palīgīdzekļiem.			
		Atbalstīt pacientu ikdienas aktivitāšu veikšanā (nokļūšana uz izmeklējumiem, citu telpu, tualeti u.c.).			
		Pārvietot pacientu uz/no gultas, krēsla u.c.			
		Ievērot pacienta drošības pasākumus pārvietošanas laikā.			
4.5.	Piedalīties pacienta veselības aprūpes līmeņa noteikšanā.	Veikt kvalitatīvu aprūpi dažādu saslimšanu gadījumos visos aprūpes līmeņos visām pacientu vecuma grupām.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Slimību cēloņi, ārstēšana un profilakse. <u>Izpratnes līmenī:</u> Vesela cilvēka organisms. Novirzes cilvēka orgānu un sistēmu darbībā, to izcelsme un attīstības mehānismi. Pacienta aprūpes problēmu noteikšana akūtu un hronisku saslimšanu gadījumā. <u>Lietošanas līmenī:</u> Traumu guvuša pacienta aprūpe.	Spēja atpazīt pacienta aprūpes problēmas un tās korigēt visos aprūpes līmeņos saskaņā ar pacienta saslimšanu. Spēja veikt pacienta aprūpi dažādu slimību gadījumos saskaņā ar ārstniecības personas norādījumiem, ievērojot higiēnas prasības.	3. LKI
		Aprūpēt pacientu pirms un pēc ārstnieciskajām procedūrām.			
		Aprūpēt pacientu pirms un pēc ķirurģiskām procedūrām.			
		Aprūpēt pacientu pirms un pēc diagnostiskajām procedūrām.			

		<p>Aprūpēt pacientu pirms un pēc izmeklējumu veikšanas.</p> <p>Veikt pacienta izgulējumu profilaksi.</p> <p>Pozicionēt pacientu atbilstoši aprūpes komandas norādījumiem.</p> <p>Palīdzēt ārstniecības personai pacienta imobilitātes nodrošināšanas gadījumā.</p> <p>Veikt imobilizēta pacienta aprūpi.</p> <p>Sniegt kvalitatīvu aprūpi pacientiem funkciju traucējumu gadījumos.</p>	<p>Geriatriska pacienta aprūpe.</p> <p>Jaundzimušā, zīdaiņa, bērna aprūpe.</p> <p>Pacienta ar funkciju traucējumiem aprūpe.</p> <p>Pacienta ar psihiskiem, uzvedības un nervu sistēmas attīstības traucējumiem aprūpe.</p> <p>Terapeitisko pacientu aprūpe.</p> <p>Neiroloģisko pacientu aprūpe.</p> <p>Pacienta aprūpe pirmsoperācijas periodā.</p> <p>Pacienta aprūpe pēcoperācijas periodā.</p> <p>Pacienta aprūpe akūtu un hronisku saslimšanu gadījumos.</p> <p>Pacienta aprūpe ķirurģisku un onkoloģisku saslimšanu gadījumos.</p> <p>Izgulējumu profilakse un aprūpe.</p>		
4.6.	Nodrošināt pacientam pietiekamu šķidruma un uztura uzņemšanu.	<p>Identificēt šķidruma un uztura uzņemšanas traucējumus.</p> <p>Izvērtēt pacienta uzņemto barības vielu pietiekamību.</p> <p>Izvērtēt pacienta uzņemtā šķidruma daudzuma pietiekamību.</p> <p>Nodrošināt pacientam pietiekamu šķidruma uzņemšanu atbilstoši pacienta vecumam un aprūpes līmenim.</p> <p>Nodrošināt pacientam pietiekamu barības uzņemšanu atbilstoši pacienta vecumam un aprūpes līmenim.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u></p> <p>Gremošanas orgānu saslimšanu pamati.</p> <p>Uroģenitālās orgānu sistēmas saslimšanas pamati.</p> <p>Barības vielu uzsūkšanās procesi un to traucējumi.</p> <p>Šķidruma uzsūkšanās procesi un to traucējumi.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Šķidruma nozīme organismā.</p> <p>Šķidruma līdzsvara traucējumi un to sekas.</p> <p>Diētas.</p> <p>Pilnvērtīgs uzturs.</p> <p>Mākslīgās barošanas veidi.</p> <p>Gremošanas orgānu sistēmas uzbūve un funkcijas.</p> <p>Vielmaiņas procesi un to saistība ar cilvēka vecumu.</p> <p>Uroģenitālās orgānu sistēmas uzbūve un funkcijas.</p>	Spēja nodrošināt pietiekamu šķidruma un sabalansētu uztura uzņemšanu atbilstoši pacienta veselības un fizioloģiskajam stāvoklim.	3. LKI

			<p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Pārtikas produktu uzglabāšanas noteikumi.</p> <p>Šķidrums un uztura uzņemšanas veidi atbilstoši pacienta aprūpes līmenim un vecumam.</p>		
4.7.	Nodrošināt pacientam oksigenāciju.	<p>Sekmēt pacienta elpošanas un atklepošanas veicināšanu.</p> <p>Veikt skābekļa padevi pacientam atbilstoši ārstniecības personas norādījumiem.</p> <p>Izvēlēties skābekļa padeves veidu atbilstoši ārstniecības personas norādījumiem.</p> <p>Regulēt skābekļa plūsmas ātrumu atbilstoši ārstniecības personas norādījumiem.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u></p> <p>Skābekļa padeves veidi.</p> <p>Drošības pasākumi skābekļa padeves laikā.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Pacienta elpošanas un atklepošanas veicināšanas metodes.</p>	Spēja nodrošināt pacientam skābekļa padevi atbilstoši ārstniecības personas norādījumiem.	3. LKI
4.8.	Nodrošināt pacientam urīna izvadīšanas un eliminācijas procesus.	<p>Noskaidrot pacienta nepieciešamību veikt elimināciju.</p> <p>Noskaidrot pacienta nepieciešamību veikt urināciju.</p> <p>Veikt starpenes higiēnisko aprūpi.</p> <p>Aprūpēt pacientu ar urīnpūšļa ilgkatetru.</p> <p>Aprūpēt pacientu ar inkontinenci.</p> <p>Savākt urīnu un izkārnījumus guļošiem pacientiem, pacientiem ratiņkrēslā, zīdaiņiem, maziem bērniem u.c.</p> <p>Veikt klizmas.</p> <p>Identificēt patoloģiskus procesus pēc vēdera izejas/urinācijas: melēna, asins</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u></p> <p>Saslimšanas, kuras ietekmē eliminācijas un urīna izvadīšanas procesus.</p> <p>Patoloģiski procesi pēc eliminācijas un urinācijas.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Urīnizvadsistēmas uzbūve un funkcijas.</p> <p>Zarnu trakta uzbūve un funkcijas.</p> <p>Infekciju kontrole.</p> <p>Bioloģiskie riska faktori.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Higiēnas un pretepidemioloģiskie pasākumi.</p> <p>Klizmu veidi un pielietošanas tehnika.</p> <p>Katetru un stomu veidi, to lietošana un aprūpe.</p>	<p>Spēja veikt aprūpes darbības pacienta urinācijas un eliminācijas nodrošināšanai.</p> <p>Spēja veikt pacienta ar inkontinenci aprūpi.</p> <p>Spēja nodrošināt infekciju kontroli un pretepidemioloģiskos pasākumus.</p>	3. LKI

		piejaukums fēcēs/urīnā u.c.	Piesardzības pasākumi darbā ar bioloģiski bīstamiem materiāliem: antibakteriālie, ķīmijterapeitiskie līdzekļi, radioaktīvie materiāli, potenciāli infekciozi organisma izdalījumi u.c.		
		Savākt bioloģisko materiālu laboratoriskiem izmeklējumiem.			
		Apstrādāt aprūpes līdzekļus pēc urīna, fēcū izvadīšanas.			
4.9.	Nodrošināt pacientam termoregulācijas procesus.	Noteikt pacienta ķermeņa temperatūru ar dažādām metodēm (aksilāri, rektāli u.c.) saskaņā ar ārstniecības personas norādījumu.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Ķermeņa termoregulācijas principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Temperatūras mērīšanas metodes. Aukstuma aplikāciju veidi un to lietošana. Ķermeņa siltuma uzturēšanas veidi un to lietošana.	Spēja veikt aprūpes darbības normālas ķermeņa temperatūras nodrošināšanai.	3. LKI
		Veikt pacientam ordinētos pasākumus paaugstinātas ķermeņa temperatūras gadījumā.			
		Veikt pacientam ordinētos pasākumus pazeminātas ķermeņa temperatūras gadījumā.			
		Veikt pacientam ordinētos pasākumus ķermeņa pārkaršanas gadījumā.			
		Veikt pacientam ordinētos pasākumus ķermeņa atdzišanas gadījumā.			
4.10.	Nodrošināt pacientam pilnvērtīgu miegu un atpūtu.	Veikt pasākumus pacienta pilnvērtīga miega nodrošināšanai visās vecuma grupās.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Miega higiēna. Atpūtas režīms. <u>Lietošanas līmenī:</u> Komforta nodrošināšana pacientam. Ārstniecības iestādes dienas režīms.	Spēja veikt aprūpes darbības pilnvērtīga miega un atpūtas nodrošināšanai pacientam.	3. LKI
		Veikt pasākumus pacienta atpūtas nodrošināšanai.			
		Veikt aprūpes darbības pacienta dienas režīma ievērošanai ārstniecības iestādē.			
		Veikt aprūpes darbības pacienta dienas aktivitāšu nodrošināšanai.			

		Veikt pasākumus pacienta komforta nodrošināšanai.			
4.11.	Sniegt pacientam empātisku, ētisku un psihoemocionālu atbalstu.	<p>Nodrošināt pozitīvu saskarsmi ar pacientu aprūpes procesa laikā.</p> <p>Nodrošināt empātisku pieeju pacientam aprūpes procesa laikā.</p> <p>Uzturēt drošu un sakārtotu vidi pacienta psihoemocionālās labklājības nodrošināšanai.</p> <p>Sniegt pacientam psihosociālu atbalstu.</p> <p>Veikt aprūpes darbības, kas veicina pacientam psihosociālas neatkarības saglabāšanu.</p> <p>Sniegt atbalstu pacientam veselības stāvokļa uzlabošanā.</p> <p>Sniegt atbalstu pacientam esošā veselības stāvokļa saglabāšanā.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u></p> <p>Personības attīstības psiholoģijas pamati.</p> <p>Vispārīgās psiholoģijas pamati.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Saskarsmes psiholoģijas pamati.</p> <p>Medicīnas ētikas pamati.</p> <p>Psihosociālā atbalsta sniegšana.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Saskarsmes kultūra.</p> <p>Vispārējās un profesionālās ētikas normas.</p> <p>Komforta un higiēnas prasību nodrošināšana pacientam.</p>	Spēja sniegt pacientam korektu psihoemocionālu atbalstu aprūpes procesa ietvaros.	3. LKI
4.12.	Palīdzēt pacientam noģērbties un apģērbties.	<p>Novērtēt pacienta spējas apģērbties un noģērbties.</p> <p>Izvērtēt pacienta funkcionālos un kognitīvos traucējumus.</p> <p>Ievērot pacienta īpašās vajadzības ģērbšanas procesā.</p> <p>Ievērot tīrās un netīrās veļas plūsmu ārstniecības iestādē.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Veļas uzglabāšanas noteikumi.</p> <p>Tīrās un netīrās veļas plūsma.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Aprūpes procesā izmantojamā veļa.</p> <p>Aprūpes līmeņa noteikšana.</p> <p>Ģērbšanas tehnika, ievērojot pacienta īpašās vajadzības.</p> <p>Higiēnas prasības.</p>	Spēja palīdzēt pacientam apģērbties vai noģērbties, ievērojot pacienta īpašās vajadzības, funkcionālos un kognitīvos traucējumus.	3. LKI
4.13.	Sagatavot pacientu higiēnas procedūru	Novērtēt pacienta veselības stāvokli un vecumam atbilstošas sadarbības prasmes	<u>Izpratnes līmenī:</u>	Spēja patstāvīgi nodrošināt pacientam	3. LKI

	veikšanai un pašaprūpes nodrošināšanai.	<p>higiēnas procedūru veikšanā.</p> <p>Novērtēt pacienta pašaprūpes spējas un nepieciešamo palīdzību.</p> <p>Izvēlēties pacientam atbilstošos higiēnas līdzekļus.</p> <p>Izvēlēties pacientam atbilstošos kosmētiskos līdzekļus higiēnas procedūru veikšanai.</p> <p>Izvēlēties nepieciešamo inventāru pacienta higiēnas procedūru veikšanai.</p> <p>Izvēlēties nepieciešamos tehniskos palīg līdzekļus pacienta ikdienas higiēnas procedūru nodrošināšanai.</p> <p>Izvēlēties nepieciešamo darba apģērbu un apavus.</p> <p>Izvēlēties nepieciešamos mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus.</p>	<p>Higiēnas prasības. Vides tīrības prasības. Infekciju kontrole.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Higiēnas līdzekļi. Kosmētikas līdzekļi. Inventārs higiēnas procedūru nodrošināšanai. Tehniskie palīg līdzekļi higiēnas procedūru nodrošināšanai. Inventāra un tehnisko palīg līdzekļu kopšanas, uzturēšanas, uzglabāšanas noteikumi.</p>	<p>ikdienas higiēnas prasību ievērošanu.</p> <p>Spēja pielietot inventāru un tehniskos palīg līdzekļus pacienta higiēnas procedūru nodrošināšanai.</p>	
4.14.	Veikt pacienta gultas klāšanu un gultasveļas nomaiņu.	<p>Noskaidrot pielietojamo gultas klāšanas veidu.</p> <p>Izvēlēties aprīkojumu atbilstoši gultas klāšanas veidam.</p> <p>Veikt pacienta gultas gultasveļas nomaiņu.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Higiēnas un epidemioloģiskās normas.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Veļas uzglabāšanas noteikumi. Tīrās un netīrās veļas plūsma. Aizņemtas gultas gultasveļas nomaiņas un gultas klāšanas tehnika. Neaizņemtas gultas klāšanas tehnika.</p>	Spēja veikt gultasveļas maiņu un gultas klāšanu.	3. LKI
4.15.	Veikt pacientam ikdienas higiēnas procedūras atbilstoši pacienta vecumam, aprūpes	<p>Novērtēt pacienta sadarbošanās spējas.</p> <p>Izskaidrot pacientam plānotās higiēnas procedūras un to nepieciešamību.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u></p> <p>Āda, tās uzbūve, funkcijas. Ādas slimības un patoloģijas. Ādas bojājumi.</p>	Spēja veikt pacientam ikdienas higiēnas procedūras, pielietojot higiēnas, kosmētiskos līdzekļus, inventāru un tehniskos palīg līdzekļus.	3. LKI

līmenim un funkcionālajiem traucējumiem.	Sakārtot darba vidi atbilstoši pacienta ikdienas higiēnas procedūrai.	Mutes dobuma slimības. Nagu uzbūve un biežākās slimības. Galvas āda, apmatojums un biežākās slimības.	Spēja nodrošināt pacientam intimitāti un komfortu higiēnas procedūru veikšanas laikā. Spēja veikt pacienta perineālo aprūpi atbilstoši aprūpes līmenim (gultā, vannā, dušā). Spēja veikt pacienta ar inkontinenci aprūpi.
	Izvēlēties nepieciešamos līdzekļus (higiēnas, kosmētiskie, ārstnieciskie) atbilstoši pacienta vecumam un aprūpes līmenim.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Higiēnas prasības. Infekcijas kontroles prasības.	
	Izmantot pacientam nepieciešamo inventāru un tehniskos palīg līdzekļus higiēnas procedūru nodrošināšanai.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Pacienta higiēnas procedūru veidi (mazgāšana gultā, vannā, dušā). Aprīkojums, inventārs un tehniskie palīg līdzekļi higiēnas procedūru nodrošināšanai pacientam.	
	Veikt pacienta sejas (acu, ausu un deguna) higiēnisko aprūpi.	Inventāra un tehnisko palīg līdzekļu dezinfekcijas līdzekļi.	
	Veikt pacienta mutes dobuma un zobu protēžu kopšanu.	Pacienta sejas (acu, ausu, deguna) kopšanas tehnika, līdzekļi un aprīkojums.	
	Veikt pacienta sejas apmatojuma kopšanu (bārdas skūšana).	Mutes dobuma kopšanas tehnika, līdzekļi un aprīkojums.	
	Veikt pacienta galvas ādas kopšanu, matu mazgāšanu un sakārtošanu.	Zobu protēžu kopšanas tehnika, līdzekļi un aprīkojums.	
	Veikt pacienta roku un nagu kopšanu.	Pacienta matu sakārtojuma tehnika un aprīkojums.	
	Veikt pacienta pēdu un nagu kopšanu.	Nagu kopšanas tehnika, līdzekļi un aprīkojums.	
	Veikt pacienta starpenes higiēnisko aprūpi.	Starpenes higiēniskās aprūpes līdzekļi, aprīkojums un tehnika.	
	Veikt pacienta ķermeņa mazgāšanu.	Inkontinences higiēnas līdzekļi.	
	Veikt pacienta perineālo aprūpi.		
	Veikt inkontinenta pacienta aprūpi.		
Veikt inkontinences higiēnas līdzekļu utilizāciju.			

		Veikt inventāra un tehnisko palīg līdzekļu mazgāšanu, dezinfekciju.			
4.16.	Veikt pacientam higiēnas procedūras specifisku ādas infekciju gadījumā.	Novērtēt pacienta ādu.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Ādas infekciju slimības, to pazīmes.	Spēja veikt pacienta novērtēšanu, specifisku ādas infekciju simptomu atpazīšanu un infekciju kontroli. Spēja veikt pacientam higiēnas procedūras specifisku ādas infekciju gadījumos, pielietojot atbilstošus ārstniecības līdzekļus.	3. LKI
		Novērtēt pacienta galvas ādas un apmatojuma stāvokli.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Infekcijas slimību pārnesanas ceļi.		
		Identificēt pedikulozes vai kašķa pazīmes.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Individuālie un kolektīvie aizsardzības līdzekļi.		
		Izskaidrot pacientam veicamās procedūras norisi un nepieciešamību.	Pedikulozes pazīmes. Kašķa saslimšanas pazīmes.		
		Izvēlēties atbilstošus ārstniecības līdzekļus specifiskas ādas infekcijas saslimšanas gadījumā.	Ārstniecības līdzekļi ādas apstrādei kašķa gadījumā.		
		Izvērtēt pedikulozes, kašķa un citu infekcijas slimību izplatības riskus.	Ārstniecības līdzekļi galvas ādas un apmatojuma apstrādei pedikulozes gadījumā.		
		Apstrādāt pacienta ādu kašķa gadījumā.	Galvas ādas un apmatojuma apstrādes specifika pacientam pedikulozes gadījumā.		
		Apstrādāt pacienta galvas ādu un apmatojumu pedikulozes gadījumā.	Ādas apstrādes specifika kašķa gadījumā.		
		Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus pacienta ādas, galvas ādas un apmatojuma apstrādei specifisku ādas infekciju gadījumos.			
4.17.	Veikt pacienta bioloģisko izdalījumu savākšanu.	Izvērtēt inficēšanās risku pacienta izdalījumu savākšanas laikā.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Patoloģiskie stāvokļi un ar tiem saistītie izdalījumi. Infekciju slimības.	Spēja novērot un novērtēt pacienta patoloģisko stāvokli un pacienta izdalījumus, veicot drošu pacienta izdalījumu savākšanu atbilstoši izdalījumu veidam. Spēja ierobežot infekcijas izplatīšanos saistībā ar pacienta izdalījumiem (infekcijas slimību gadījumā), nodrošinot apkārtējās vides uzkopšanu un	3. LKI
		Izvēlēties atbilstošu aprīkojumu un inventāru pacienta izdalījumu savākšanai.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Inficēšanās risku analīze, pārnēsāšanas ceļi un risku vadība. Infekciju kontrole.		
		Lietot individuālos aizsardzības līdzekļus pacienta izdalījumu savākšanas laikā.			

		Ievērot pacienta izdalījumu savākšanas secību (ķermenis, apģērbs, apkārtējā vide).	<u>Lietošanas līmenī:</u> Pacienta izdalījumu veidi un to utilizācijas iespējas. Pacienta izdalījumu savākšanas tehnika atbilstoši izdalījumu veidam. Infekciozās pacienta veļas dezinfekcija. Higiēnas līdzekļu lietošana pacienta izdalījumu savākšanai. Dezinfekcijas līdzekļi un to lietošana. Baktericīdās lampas lietošana.	dezinfekciju pēc pacienta izdalījumu savākšanas.	
		Veikt pacienta izdalījumu, izlietoto higiēnas un individuālo aizsardzības līdzekļu utilizāciju.			
		Veikt apkārtējās vides uzkopšanu un dezinfekciju pēc pacienta izdalījumu savākšanas.			
		Veikt telpu vēdināšanu pēc pacienta izdalījumu savākšanas.			
4.18.	Veikt pacienta pozicionēšanu.	Novērtēt pacienta kustību spējas.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Skeleta – muskuļu sistēma. Asinsrites sistēma. Audu un šūnu uzbūve. <u>Izpratnes līmenī:</u> Organisma patoloģiskie stāvokļi. Kustību nozīme un pozitīvā ietekme uz organismu dažāda vecuma pacientu grupās visos aprūpes līmeņos. Mazkustīgs dzīvesveids, tā ietekme uz organismu. Ergonomikas principi pacienta transportēšanas un pārvietošanas procesā. <u>Lietošanas līmenī:</u> Pacienta pozicionēšanas tehnika. Izgulējumu profilakse.	Spēja veikt drošu pacienta pārvietošanu un pozicionēšanu, ievērojot ergonomikas principus un lietojot tehniskos palīg līdzekļus un aprīkojumu.	3.LKI
		Novērtēt pacienta ķermeņa pozu.			
		Lietot tehniskos palīg līdzekļus un aprīkojumu pacienta pozicionēšanai.			
		Saglabāt ādas veselumu pacienta pozicionēšanas laikā.			
		Iekārtot pacientu viņam ērtā pozā pozicionēšanas laikā.			
4.19.	Sniegt visa vecuma grupu pacientiem pirmo palīdzību dzīvībai bīstamās situācijās.	Atpazīt dzīvībai bīstamus stāvokļus.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Asinsrites sistēma. Elpošanas sistēma. Šoks un tā veidi. Sāpes un to veidi.	Spēja atpazīt dzīvībai bīstamus stāvokļus, to simptomus. Spēja sniegt pacientam pirmo palīdzību. Spēja asistēt ārstniecības personai neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanā	4. LKI
		Pielietot ABC atdzīvināšanas algoritmu.			
		Asistēt ārstniecības personai neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšanā.			

		<p>Pielietot Heimliha paņēmienu aizrīšanās gadījumā visa vecuma grupu pacientiem.</p> <p>Sniegt pirmo palīdzību traumu gadījumos.</p> <p>Veikt pacientam imobilizāciju traumu gadījumos.</p> <p>Sniegt pacientam pirmo palīdzību toksisku vielu ietekmes gadījumā.</p> <p>Sniegt pacientam pirmo palīdzību radioloģiskas ietekmes gadījumā.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Atdzīvināšanas pasākumi. Desmurģijas pamatprincipi. Imobilizācija. Patoloģija: organisma dzīvības funkciju novirze no normas.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>ABC atdzīvināšanas algoritmi. Pirmās palīdzības sniegšana. Elpošanas nodrošināšanas pamatprincipi. Kardiovaskulārās sistēmas stabilizācijas pamatprincipi. Apdegumi. Atdzišana un pārkaršana. Apsaldējumi. Slīkšana. Traumu veidi. Atsāpināšana. Dzīvnieku un kukaiņu kodumi. Ķīmiskas, toksiskas vielas un maisījumi darba vidē. Radioaktīvas vielas, to ietekme. Elektrotraumas.</p>	sniegšanas laikā.	
4.20.	Novērtēt pacienta veselības stāvokli un tā izmaiņas.	<p>Atpazīt pacienta veselības patoloģijas.</p> <p>Dokumentēt pacienta veselības stāvokļa novērojumus.</p> <p>Nodrošināt nepieciešamo starpdisciplināro sadarbību.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u></p> <p>Propedeutikas pamati. Infekciju slimības. Ādas un seksuāli transmisīvās slimības. Ķirurģiskas slimības. Terapeitiskas slimības. Ginekoloģiskas slimības. Urīnizvadsistēmas slimības. Neiroloģiskas slimības. Endokrinoloģiskas slimības.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Pacienta aprūpes īpatnības dažādu saslimšanu gadījumos: traheostomas</p>	Spēja atpazīt patoloģiskus stāvokļus saistībā ar pacienta saslimšanu.	

			kopšana, aukstuma un siltuma procedūras, n/g zondes kopšana, drenu kopšana u.c.		
4.21.	Asistēt ārstniecības personai pirmsanalītiskajā laboratoriskajā procesā.	<p>Veikt pacienta informēšanu un nepieciešamo aprūpi pirms laboratorisko izmeklējumu savākšanas.</p> <p>Asistēt ārstniecības personai pacienta urīna, fēču un krēpu paraugu savākšanā.</p> <p>Transportēt urīna, fēču un krēpu paraugus.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Izmeklējamie materiāli. Ekspresdiagnostikas veidi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Pirmsanalītiskais laboratoriskais process. Transportēšanas noteikumi. Ekspresdiagnostika.</p>	<p>Spēja veikt pacienta sagatavošanu pirms laboratorisko izmeklējumu veikšanas.</p> <p>Spēja asistēt ārstniecības personai laboratoriski izmeklējamā materiāla savākšanā un transportēt urīna, fēču un krēpu paraugus.</p>	3. LKI
4.22.	Aprūpēt pacientu pirms diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām un izmeklējumu veikšanas laikā.	<p>Nodrošināt pacientu sagatavošanu diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām.</p> <p>Asistēt ārstniecības personai gremošanas trakta izmeklējumu diagnostiskajās un ārstnieciskajās procedūrās.</p> <p>Asistēt ārstniecības personai uroloģiskās sistēmas izmeklējumu diagnostiskajās un ārstnieciskajās procedūrās.</p> <p>Asistēt ārstniecības personai acu, ausu un deguna izmeklējumu diagnostiskajās un ārstnieciskajās procedūrās.</p> <p>Asistēt ārstniecības personai ar asinsrites sistēmas izmeklējumiem saistītajās procedūrās.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u></p> <p>Diagnostisko izmeklējumu veidi. Ārstniecisko procedūru veidi.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Diagnostisko un ārstniecisko procedūru pamati. Pašizmeklēšanas metodes.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Pacientu aprūpes īpatnības pirms diagnostiskajām, ārstnieciskajām procedūrām un izmeklējumu veikšanas. Pacientu aprūpes īpatnības pēc diagnostiskajām, ārstnieciskajām procedūrām un izmeklējumu veikšanas.</p>	<p>Spēja sagatavot pacientu diagnostisko un ārstniecisko procedūru un izmeklējumu veikšanai.</p> <p>Spēja asistēt ārstniecības personai diagnostisko un ārstniecisko procedūru un izmeklējumu veikšanā.</p> <p>Spēja veikt pacientu aprūpi pēc izmeklējumu veikšanas diagnostisko un ārstniecisko procedūru laikā.</p>	3. LKI
4.23.	Aprūpēt pacientu pēc diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām un izmeklējumiem.	<p>Novērtēt pacienta stāvokli pēc diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām.</p> <p>Veikt pacienta aprūpi pēc diagnostiskajām un ārstnieciskajām procedūrām.</p>			

		Veikt pacienta aprūpi pēc izmeklējumu veikšanas diagnostisko un ārstniecisko procedūru laikā.			
4.24.	Mērīt pacientam šķidruma līdzsvaru.	Nodrošināt pacienta uzņemta un izdalīta šķidruma mērīšanu. Dokumentēt iegūtos mērījumu rezultātus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Šķidruma līdzsvara mērījumi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Mērinstrumenti un mērīšanas veidi.	Spēja veikt šķidruma līdzsvara mērījumus.	3. LKI
4.25.	Asistēt ārstniecības personai rehabilitācijas pasākumos pacienta veselības uzturēšanai, atjaunošanai un stabilizēšanai.	Asistēt ārstniecības personai veselības profilakses veicināšanā un nodrošināšanā. Asistēt ārstniecības personai pacienta rehabilitācijas pasākumos. Iesaistīt pacientu veselības saglabāšanas, uzlabošanas un dzīves kvalitātes uzturēšanas pasākumos. Iesaistīt pacientu ārstēšanas procesā un aprūpes mērķu sasniegšanā. Palīdzēt pacientam apgūt pašaprūpei nepieciešamās zināšanas, prasmes un iemaņas.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Veselības profilakses pamatprincipi. Rehabilitācijas pamatprincipi. Dzīves kvalitāte: veselības atjaunošana, uzturēšana un saglabāšana. Pacienta izglītošanas pamati.	Spēja asistēt profilakses un rehabilitācijas pasākumos visu vecuma grupu pacientu dzīves kvalitātes uzlabošanai. Spēja veikt pacienta izglītošanu par aprūpes procesu, pašaprūpes nodrošināšanu veselības profilakses un rehabilitācijas laikā.	3. LKI
4.26.	Sagatavot ķirurģiskos instrumentus sterilizācijai.	Veikt ķirurģisko instrumentu pirmssterilizācijas apstrādi. Sagatavot ķirurģisko pārsienamo materiālu sterilizācijai. Sterilizēt ķirurģiskos instrumentus un pārsienamo materiālu. Veikt ķirurģisko instrumentu un sterilā materiāla atbilstošu uzglabāšanu.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Sterilizācijas process. Dezinfekcija. <u>Izpratnes līmenī:</u> Ķirurģisko instrumentu apstrādes pamatprincipi. Sterilizācijas pamatprincipi. Imobilizācijas līdzekļi.	Spēja veikt infekciju kontroles un profilakses pasākumus, sagatavojot ķirurģiskos instrumentus un materiālus sterilizācijai.	3. LKI

4.27.	Veikt pacienta aprūpi pirms un pēc ķirurģiskām manipulācijām.	Lietot sterilu halātu un cimdus operāciju blokā.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Sterilizācija un dezinfekcija. Infekciju kontrole.	Spēja veikt operācijas lauka sagatavošanu un apstrādi atbilstoši ārstniecības personas norādījumiem. Spēja nodrošināt sterilitāti operāciju blokā. Spēja asistēt ārstniecības personai pacienta imobilizācijas veikšanā operācijas laikā. Spēja veikt pirmsoperācijas un pēcoperācijas aprūpi visu vecuma grupu pacientiem.	3. LKI
		Nodrošināt pacientiem atbilstošu veļu operatīvu manipulāciju veikšanai.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Operāciju veidi. Pacienta pozas operācijas laikā. Pacienta ķirurģiskā imobilizācija.		
		Veikt operācijas lauka sagatavošanu pirms operācijām.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Ķirurģiskās imobilizācijas līdzekļu veidi.		
		Nodrošināt pacienta aprūpi pēcoperācijas periodā.			
4.28.	Aprūpēt pacientu akūtu un hronisku saslimšanu gadījumos.	Īstenot aprūpes procesu atbilstoši ārstniecības personu norādījumiem pacientiem visas vecuma grupās.	<u>Priekšstata līmenī:</u> Mātes un bērna aprūpes pamatprincipi. Pieauguša cilvēka aprūpes pamatprincipi. Geriatriska pacienta (seniora) aprūpes pamatprincipi. Onkoloģiskās slimības.	Spēja nodrošināt aprūpes procesa nepārtrauktību pacientiem akūtu un hronisku saslimšanu gadījumos. Spēja veikt resursu un laika plānošanu aprūpes procesa nodrošināšanai. Spēja prognozēt veiktās aprūpes gaitu, kvalitāti un sasniedzamos rezultātus.	3. LKI
		Nodrošināt aprūpes procesa nepārtrauktību savas kompetences ietvaros.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Aprūpes resursu un laika plānošana. Onkoloģisku slimību ārstēšanas īpatnības. Ķīmijterapija. Staru terapija.		
		Nodrošināt mātes un bērna veselības aprūpi savas kompetences ietvaros.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Dokumentācija aprūpes procesa nepārtrauktības nodrošināšanai. Specifiskas aprūpes darbības onkoloģisku pacientu aprūpē.		
		Nodrošināt pieauguša cilvēka aprūpi.			
		Nodrošināt geriatrisku pacientu (senioru) aprūpi.			
		Piedalīties onkoloģisku pacientu aprūpē.			
		Prognozēt sniegtās aprūpes sasniedzamo rezultātu.			
		Veikt aprūpes procesa un sasniedzamo rezultātu plānošanu.			
		Veikt nepieciešamo resursu plānošanu kvalitatīvas aprūpes nodrošināšanai.			
		Identificēt aprūpes procesa problēmas.			

		Dokumentēt aprūpes gaitā veiktās darbības.			
		Informēt ārstniecības personas par veiktajām darbībām un sasniegtajiem rezultātiem.			
4.29.	Veikt paliatīva pacienta un mirstoša cilvēka aprūpi.	Asistēt paliatīva pacienta aprūpē.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Paliatīva pacienta aprūpe. Mirstoša cilvēka aprūpe.	Spēja veikt paliatīva pacienta un mirstoša cilvēka aprūpi.	3. LKI
		Veikt mirstoša cilvēka aprūpi.			
4.30.	Veikt cilvēka pēcnāves aprūpi.	Veikt miruša cilvēka ķermeņa higiēnisku apkopi.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Pēcnāves aprūpe.	Spēja veikt specifiskas darbības miruša cilvēka pēcnāves aprūpes nodrošināšanā pirms nogādāšanas uz Morgu.	3. LKI
		Veikt specifiskas darbības pirms miruša cilvēka nogādāšanas uz Morgu.			
4.31.	Ievērot pacienta tiesības, konfidencialitāti un drošību aprūpes procesā.	Ievērot pacienta tiesības uz drošu un kvalitatīvu aprūpi.	<u>Priekštata līmenī:</u> Pacientu un klientu apmierinātība ar aprūpes procesu. Sūdzību izskatīšanas kārtība. Atgadījumu ziņošanas kārtība.	Spēja ievērot pacienta tiesības, sekojot līdzi aktualitātēm nozares saistošajos normatīvajos aktos.	3. LKI
		Ievērot konfidencialitāti veselības aprūpes darbā.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Darba drošības noteikumi ārstniecības iestādē. Darba apstākļi un cilvēka veselība kā dzīves kvalitātes nosacījums. Personas datu aizsardzība. Cilvēktiesības. Pacienta drošība.	Spēja ievērot pacienta tiesības, nodrošinot konfidencialitāti, komfortablus apstākļus un drošu vidi.	
		Veidot visa vecuma pacientam drošu veselības aprūpes vidi.		Spēja izpildīt darba drošības pasākumus pacientu aprūpes procesā.	
		Ievērot nozares normatīvos aktus drošā pacientu aprūpē.			
		Ievērot ārstniecības iestādes iekšējās kārtības noteikumus.			
		Nodrošināt kvalitatīvu aprūpi savas profesionālās kompetences ietvaros.			
4.32.	Nodrošināt atkritumu šķirošanu un utilizāciju pēc pacienta aprūpes darbību veikšanas.	Izmantot dažādus atkritumu savākšanai un utilizācijai paredzētos līdzekļus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Drošības datu lapas. Vide un piesārņojums.	Spēja nodrošināt atkritumu savākšanu, šķirošanu un utilizāciju, ievērojot drošības pasākumus saskaņā ar ārstniecības iestādes higiēniskā un	3. LKI
		Veikt atkritumu šķirošanu.			

		Ievērot bīstamo atkritumu savākšanas un uzglabāšanas prasības.	<u>Lietošanas līmenī:</u> Atkritumu veidi un to šķirošana. Atkritumu utilizācijas noteikumi.	pretepidēmiskā režīma plānu.	
		Nodrošināt bīstamo atkritumu tūlītēju utilizāciju.			
		Pārraudzīt drošu atkritumu transportēšanu.			
		Nodrošināt laicīgu atkritumu, bioloģisko u.c. materiālu utilizāciju.			
4.33.	Veikt telpu uzkopšanu un apkārtējās vides sakārtošanu.	Veikt ikdienas dezinfekcijas pasākumus.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Higiēnas un epidemioloģiskās normas. Infekciju kontrole. <u>Lietošanas līmenī:</u> Telpu iedalījums tīrības zonās. Telpu mazgāšanas un dezinfekcijas pasākumi ārstniecības iestādēs. Telpu uzkopšanas kārtība. Droša vide. Drošas palātas iekārtojums.	Spēja veikt telpu ikdienas uzkopšanu un ģenerāltīrīšanu saskaņā ar higiēnas un pretepidēmiskā režīma prasībām. Spēja lietot inventāru, mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus atbilstoši telpu un telpu tīrības zonu iedalījumam.	3. LKI
		Veikt telpu uzkopšanu negaidīta piesārņojuma gadījumā.			
		Lietot mazgāšanas un dezinfekcijas līdzekļus telpu uzkopšanai.			
		Lietot inventāru atbilstoši uzkopjamās telpas specifikai.			
		Ievērot tīrības zonas.			
		Pedalīties medicīnisko iekārtu un instrumentu sagatavošanā apstrādei.			
		Veikt telpu mitro uzkopšanu.			
		Veikt telpu uzkopšanu pēc inficēta pacienta izrakstīšanas.			
		Ievērot pacienta drošību telpu uzkopšanā.			
		Sakārtot palātu pirms un pēc pacienta izrakstīšanās.			
		Veikt telpu ģenerāltīrīšanu.			

		Sagatavot telpas pirms un pēc ķirurģiskajām procedūrām un operācijām savas kompetences ietvaros.			
4.34.	Ievērot ārstniecības iestādes higiēnas un pretepidēmiskā režīma plānu.	<p>Veikt infekciju kontroles un profilakses pasākumus drošai pacienta aprūpei.</p> <p>Ievērot tīrības zonas, kā noteikts higiēniskā un pretepidēmiskā režīma plānā.</p> <p>Tīrīt transportēšanas piederumus.</p> <p>Lietot individuālos darba aizsardzības līdzekļus.</p> <p>Pedalīties medicīnisko instrumentu apstrādē.</p> <p>Lietot atbilstošu darba apģērbu.</p> <p>Ievērot personīgās higiēnas prasības.</p> <p>Veikt higiēnisko roku apstrādi.</p> <p>Ievērot pacientu izolācijas pasākumus dažādu infekciju gadījumos.</p>	<p><u>Priekšstata līmenī:</u></p> <p>Vispārējās zināšanas par infekciju slimībām.</p> <p>Vispārējās zināšanas par epidēmisko procesu.</p> <p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Higiēnas normas.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Roku apstrādes pamatprincipi.</p> <p>Izolācijas kārtība dažādu infekciju gadījumos.</p> <p>Ārstniecības iestādes higiēniskā un pretepidēmiskā režīma plāns.</p> <p>Medicīnas ierīču un materiālu uzglabāšana.</p> <p>Infekciju kontrole drošai pacientu aprūpei.</p> <p>Infekciju profilakses pasākumi drošai pacientu aprūpei.</p> <p>Izolācijas pasākumi infekciju gadījumos.</p> <p>Prasības personīgās higiēnas ievērošanai.</p>	<p>Spēja nodrošināt infekciju kontroli un pacientu izolāciju infekciju slimību izplatības un epidēmiju laikā.</p> <p>Spēja nodrošināt nepieciešamās procedūras un pasākumus pēc saskarsmes ar potenciāli infekcioziem bioloģiskiem materiāliem.</p>	3. LKI
4.35.	Ievērot ikdienas higiēnas un darba drošības noteikumus māsas palīga profesionālajā darbībā.	<p>Ievērot drošības normas darbā ar tehnisko aprīkojumu.</p> <p>Sazināties ar drošības dienestiem nepieciešamības gadījumā.</p> <p>Sadarboties ar darba drošības speciālistiem.</p> <p>Veikt obligāto veselības pārbaudi.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Droši darba paņēmieni visos aprūpes darba posmos.</p> <p>Drošas vides uzturēšanas principi pacienta aprūpē.</p> <p>Toksiskas vielas: marķējums, apzīmējumi, lietošanas noteikumi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Māsas palīga darba drošība, to</p>	<p>Spēja atbilstoši rīkoties ārkārtas situācijās, ievērojot darba drošības un aizsardzības, ugunsdrošības noteikumus.</p> <p>Spēja izvērtēt riskus savai veselībai, kas saistīti ar toksisku vielu, mikrobioloģisku faktoru, radioloģisko izotopu un radioaktīvo starojumu un stresogēno faktoru ietekmi.</p>	3. LKI

		Ievērot piesardzību darbā ar toksiskiem līdzekļiem.	<p>ietekmējošie fizikālie, ķīmiskie, bioloģiskie un sociālie faktori. Drošības zīmes un signāli. Objekta evakuācijas plāns. Darba drošības noteikumi, strādājot ar skābekli. Darba drošības noteikumi, strādājot ar toksiskām vielām. Darba drošības noteikumi, strādājot ar radioaktīvu starojumu.</p>		
		Ievērot procedūru/aizsardzības pasākumus pēc saskarsmes ar bioloģisko materiālu.			
		Rīkoties atbilstoši instrukcijai pacienta veselības un apkārtējās vides apdraudējuma gadījumā.			
4.36.	Ievērot ugunsdrošības noteikumus un instrukcijas ārkārtas situācijās.	<p>Rīkoties ar ugunsdzēsības līdzekļiem.</p> <p>Informēt pacientu par ugunsdrošības noteikumiem.</p> <p>Informēt pacientu par evakuācijas kārtību.</p> <p>Rīkoties ugunsgrēka gadījumā atbilstoši instrukcijai un evakuācijas plānam.</p> <p>Piedalīties pacientu evakuācijā.</p> <p>Precīzi izpildīt atbildīgās personas norādījumus ārkārtas situāciju gadījumos.</p> <p>Sadarboties ar drošības dienestiem.</p> <p>Informēt atbildīgās personas un dienestus par rīcību ārkārtas situācijās.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Avārijas un pirmsavārijas situācijas. Apdegumi, to veidi un pakāpes.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Ugunsdrošības noteikumi. Rīcība aizdegšanās un piedūmojuma gadījumā. Ugunsdzēsības līdzekļi. Rīcība ārkārtas situācijās.</p>		

**5. Profesionālās darbības pamatzuddevumu un pienākumu izpildei nepieciešamās prasmes un attieksmes,
VISPĀRĒJĀS zināšanas un kompetences**

Nr. p.k.	Uzdevumi	Prasmes un attieksmes	Vispārējās zināšanas	Kompetences (kvalifikācijas līmenis)	
5.1.	Lietot valsts valodu.	<p>Sazināties valsts valodā.</p> <hr/> <p>Lietot profesionālo terminoloģiju valsts valodā.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Valodas stili un intonācijas iezīmes. Saskarsmes kultūra.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Pareizrakstības normas. Literārās valodas normas. Profesionālā terminoloģija valsts valodā.</p>	Spēja sazināties valsts valodā ar kolēģiem, pacientiem un to piederīgajiem mutvārdos un rakstiski.	3. LKI
5.2.	Lietot vienu svešvalodu.	<p>Sazināties mutiski un rakstiski vienā svešvalodā.</p> <hr/> <p>Lietot profesionālo terminoloģiju vienā svešvalodā.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Valodas kultūra. Starpkultūru saskarsme. Komunikācijas šķēršļi.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Svešvalodas lietojums. Profesionālā terminoloģija.</p>	Spēja sazināties svešvalodā ar pacientiem un to piederīgajiem, korekti lietojot profesionālo terminoloģiju.	3. LKI
5.3.	Lietot informācijas un komunikācijas tehnoloģijas sava amata pienākumu ietvaros.	<p>Aizpildīt atskaites u.c. dokumentāciju.</p> <hr/> <p>Atrast darbam nepieciešamo informāciju.</p> <hr/> <p>Izmantot informācijas tehnoloģijas.</p> <hr/> <p>Ievērot informācijas tehnoloģiju drošības prasības.</p> <hr/> <p>Ievērot personas datu aizsardzības prasības internetvidē.</p>	<p><u>Izpratnes līmenī:</u></p> <p>Informācijas tehnoloģiju iespējas un potenciālie riski. Informācijas sistēmu drošība.</p> <p><u>Lietošanas līmenī:</u></p> <p>Datorprasmes. Dokumentu sagatavošana. Biroja tehnika. Personu datu aizsardzība. Datoru programmas (teksta apstrāde, elektroniskās tabulas, informācijas uzglabāšana). Komunikācijas ierīces, to veidi un pielietojums.</p>	Spēja lietot informācijas tehnoloģijas sekmīgai darba uzdevuma izpildei.	3. LKI

5.4.	Rīkoties saskaņā ar darba tiesisko attiecību normām.	Ievērot darba likuma prasības.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Darbinieka tiesības, pienākumi un atbildība. <u>Lietošanas līmenī:</u> Darba tiesiskās attiecības. Darba līgums, amata apraksts un koplīgums. Darba devēja un darba ņēmēja tiesiskās attiecības.	Spēja ievērot ārstniecības iestādes darba iekšējās kārtības noteikumus.	3. LKI
		Ievērot uzņēmuma darba iekšējās kārtības noteikumus.			
		Ievērot darbinieka pienākumus un tiesības.			
		Būt lojālam pret ārstniecības iestādi.			
5.5.	Sadarboties ar aprūpes komandu.	Konsultēties ar aprūpes procesā iesaistītajām ārstniecības personām.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Lietišķās saskarsmes pamati. Savstarpējās saziņas īpatnības dažādās paaudzēs. Kritiskā domāšana. Informācijas nodošanas/saņemšanas principi, atbilstoši ārstniecības iestādes organizatoriskajai struktūrai un darbības principiem. Efektīvas darba plānošanas principi. Pienākumu deleģēšana, strādājot komandā. Subkultūra un tās atšķirības. <u>Lietošanas līmenī:</u>	Spēja sadarboties, jēgpilni iekļaujoties komandas darbā kopēja mērķa sasniegšanai.	3. LKI
		Veikt deleģētos pienākumus.			
		Ievērot subordināciju.			
		Atbildīgi novērtēt darba uzdevumus.			
		Sekot darba uzdevumu izpildei.			
		Plānot darbības atbilstoši to prioritātēm.			
		Izvirzīt konkrētus mērķus.			
5.6.	Ievērot multidisciplinārās komandas darba principus.	Piedalīties multidisciplinārā komandas darbā.	Sadarbības un argumentācijas prasmes. Komandas darba principi. Laika plānošana. Darba (aprūpes) plāns, tā izveide un izpilde. Konflikti un to risinājumu veidi. Stresa menedžments. Motivācijas teorija.	Spēja veikt darba uzdevumus atbilstoši aprūpes principiem, dokumentēt novērojumus un veiktās darbības, kā arī patstāvīgi plānot nepieciešamo laiku darba uzdevumu izpildei.	3. LKI
		Novērtēt savas profesionālās prasmes multidisciplinārā komandas darbā.			
		Apkopot visu nepieciešamo ikdienas informāciju.			
		Izmantot dažādus saziņas līdzekļus ārstniecības personai nepieciešamās informācijas nodošanai.			

		Veikt citu deleģētos uzdevumus saskaņā ar darba organizāciju savas kompetences ietvaros.			
5.7.	Ievērot saskarsmes kultūru un ētikas normas savā profesionālajā darbībā.	Izvēlēties atbilstošu un saprotamu komunikācijas veidu.	<u>Izpratnes līmenī:</u> Verbālā un neverbālā komunikācija. <u>Lietošanas līmenī:</u> Starpkultūru komunikācija. Ģērbšanās stils un etiķete veselības aprūpes iestādē. Profesionālā un vispārējā ētika. Profesionālās saskarsmes kultūra. Komunikācijas prasmes.	Spēja ievērot saziņas kultūru, un profesionālās ētikas normas amata pienākumu veikšanā.	3. LKI
		Ievērot lietišķās sarakstes pamatprincipus.			
		Ievērot darba videi atbilstošu ģērbšanās stilu.			
		Izvairīties no konfliktsituācijām.			
		Ievērot profesionālo ētiku.			
		Cienīt nacionālās un citu tautu kultūras vērtības.			
5.8.	Pilnveidot māsas palīga profesionālo kompetenci.	Novērtēt savu profesionālo kompetenci.	<u>Priekštata līmenī:</u> Māszinību aprūpes teorijas. Māszinību nozares attīstība. <u>Izpratnes līmenī:</u> Pieaugušo mācīšanās stratēģijas. Pašvērtējuma principi. <u>Lietošanas līmenī:</u> Profesionālās karjeras izaugsmes plānošana.	Spēja novērtēt savu profesionālo kvalifikāciju un uzturēt profesionālo kompetenci.	3. LKI
		Piedalīties kvalifikācijas uzturēšanas un pilnveidošanas pasākumos.			
		Ievērot savas profesionālās kompetences robežas.			

Vispārīga informācija	
Profesijas standarta iesniedzējs	<p>Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība.</p> <p>Profesijas standarta izstrādes darba grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Sendija Špacs – Daģe – eksperte, Rīgas 1. medicīnas koledža, pedagogs, studiju prakses vadītāja, arodizglītības programmu “Māsas palīgs” un “Aprūpētājs” metodiskās komisijas vadītāja; – Dagnija Gulbe – eksperte, Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes lektore; – Inta Mežiņa-Mamajeva – eksperte, Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes studiju direktore, lektore; – Inga Nāckalne – eksperte, VSIA Bērnu klīniskā universitātes slimnīca, bērnu māsa; – Dace Jakovicka – eksperte, VSIA P. Stradiņa KUS Asinsvadu ķirurģijas centra virsmāsa; – Inta Ignatjeva – eksperte, VSIA P. Stradiņa KUS Izglītības nodaļas vadītāja p.i., RSU Sarkanā Krusta medicīnas koledža, lektore; – Līga Bāriņa – moderatore, Latvijas Veselības un sociālās aprūpes darbinieku arodbiedrības priekšsēdētāja vietiece, P. Stradiņa KUS Apvienotā laboratorija, resursu vadītāja; – Gunta Bāriņa – moderatora asistente, Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība. <p>Metodiskais atbalsts:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tatjana Daņilova – Valsts izglītības satura centrs, projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai", vecākā eksperte satura izstrādes jautājumos.
Profesijas standarta ekspertu darba grupa	<p>Ekspertu darba grupa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dace Roga - Veselības ministrija, Nozares cilvēkresursu attīstības nodaļas vecākā eksperte; - Skaidrīte Ivanišaka – Veselības ministrija, Nozares cilvēkresursu attīstības nodaļas vecākā eksperte; - Karīna Kurtiša – Veselības grupa”Medicīnas firma Dziedniecība MFD” aprūpe mājās dienesta vadītāja; - Kristīne Bondareva – SIA RAKUS galvenā māsa; - Daiga Briede – Latvijas Universitāte, lektore; - Agita Melbārde-Kelme – SIA RAKUS infekcijas kontroles RSU Sabiedrības veselības un sociālās labklājības fakultātes Māsinību un dzemdību aprūpes katedras lektore; - Inga Nāckalne – BKUS, bērnu māsa; - Taiga Galeja- Gruntmane – Cēsu slimnīcas , galvenā māsa; - Inese Paudere – VISC Profesionālās izglītības satura nodrošinājuma nodaļas vecākā referente; <p>Metodiskais atbalsts:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tatjana Daņilova – Valsts izglītības satura centrs, projekts "Nozaru kvalifikācijas sistēmas pilnveide profesionālās izglītības attīstībai un kvalitātes nodrošināšanai", vecākā eksperte satura izstrādes jautājumos.
Profesijas standarta NEP atzinums	<i>Nav nozares ekspertu padomes</i>
Profesijas standarta saskaņošana PINTSA	<i>10.04.2019</i>
Profesijas standarta iepriekš saskaņotās redakcijas	<i>08.09.2003</i>